

ספר דעת תבונות - יב - יח

(יב) אמר השכל - אך מה שצריך לברר ראשונה, הוא ענין מציאות האדם והעבודה המוטלת עליו, לדעת מהו התכלית הנרצה בכל זאת. (יג) אמרה הנשמה - זה ודאי ענין שמבקש עיון הרבה להבינו על בוריו בכל חלקיו.

(יד) אמר השכל - היסוד הראשון שעליו עומד כל הבנין הוא, שרצה הרצון העליון שיהיה האדם משלים את עצמו ואת כל הנברא בשבילו, וזה עצמו יהיה זכותו ושכרו. זכותו - לפי שנמצא שהוא מתעסק ויגע להשיג השלמות הזו, וכשישיגהו - יהיה נהנה רק מיגיע כפיו וחלקו מכל עמלו. שכרו - שהרי סוף סוף הוא יהיה המושלם, ויהיה מתענג בטובה לנצח נצחים.

(טו) אמרה הנשמה - זה יסוד שכולל פינות רבות, והנני ממתנת לשמוע מה תבנה על היסוד הזה, שאז אבחין למפיע מה נכלל ביסוד הזה. אך דבר אחד אשאל תחלה בכלל, היש טעם למה רצה הרצון העליון בדבר הזה?

(טז) אמר השכל - הטעם פשוט, והוא תלוי בתשובת שאלה אחרת, שהיא, **למה רצה הבורא ב"ה לברוא נבראים?**

(יז) אמרה הנשמה - תשיב אתה לך ולי מלתא דשויא לתרווייהו.

(יח) אמר השכל - **מה שנוכל להשיג בענין זה הוא**, כי האל ית"ש הוא תכלית הטוב ודאי. ואמנם, **מחק הטוב הוא להטיב**, וזה הוא מה שרצה הוא ית"ש - לברוא נבראים כדי שיוכל להטיב להם, כי אם אין מקבל הטוב אין הטבה. ואמנם, כדי שתהיה ההטבה הטבה שלמה, ידע בחכמתו הנשגבה שראוי שיהיו המקבלים אותה מקבלים אותה ביגיע כפם, כי אז יהיו הם בעלי הטוב ההוא, ולא ישאר להם בושט פנים בקבלם הטוב, כמי שמקבל צדקה מאחר. ועל זה אמרו (ירושלמי ערלה פרק א, הלכה ג), "מאן דאכיל דלאו דיליה בהית לאסתכולי באפיה".